

Poranění pánve a dolní končetiny

Daniel Ira, Milan Krtička, Petr Študent, Radek Pikula, Václav Rak

Department of Trauma Surgery, University Hospital Brno

Course:

Úvod

Poranění dolních končetin patří k nejčastějším důvodům návštěvy na nízkoprahovém urgentním příjmu nebo návštěvy chirurgické či ortopedické ambulance. Závažnost poranění varíruje od nekomplikovaných distorzí hlezna léčených klidem, ledováním, kompresí a elevací až po končetinu nebo život ohrožující poranění, které mohou být součástí polytraumatu. Poranění pánve (kromě nízkoenergetických poranění u starších nebo zlomenin acetabula) mohou vést k oběhové nestabilitě a jsou většinou součástí polytraumatu. Optimálních výsledků u pacientů se závažným poraněním dolních končetin, s poraněním pánve v kombinaci s polytraumou lze dosáhnout jedině pomocí multidisciplinárního přístupu (traumatolog, chirurg, ortoped, cévní chirurg, plastický chirurg, anesteziolog, rehabilitační specialisti ...)

Výukové cíle

- *Získat základní teoretické znalosti stran anamnézy a vyšetřovacích metod při poranění pánve a dolní končetiny*
- *Naučit se základní diagnostické a terapeutické algoritmy při poraněních pánve a dolní končetiny*
- *Natrénovat základní diagnostické a terapeutické praktické zručnosti (např. repozice hlezna, aplikace pánevního pásu, vyšetření měkkého kolene..) na prezenční výuce*

Výstupy z lekce

- *Získání základních teoretických znalostí stran historie a vyšetřovacích metod při poranění pánve a dolní končetiny*
- *Naučení se základních diagnostických a terapeutických algoritmů při poraněních pánve a dolní končetiny*
- *Natrénování základních diagnostických a terapeutických praktických zručnosti (např. repozice hlezna, aplikace pánevního pásu, vyšetření měkkého kolene..) na prezenční výuce*

Obsah

Poranění pánve a dolní končetiny

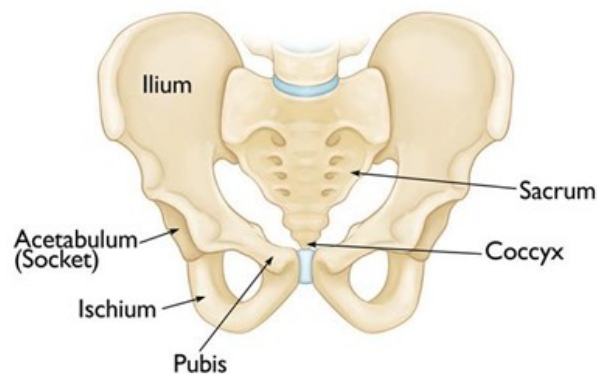
- Pánev
- Acetabulum
- Kyčel
- Femur
- Koleno
- Bérec
- Hlezno
- Noha

Pánev – úrazy pánve

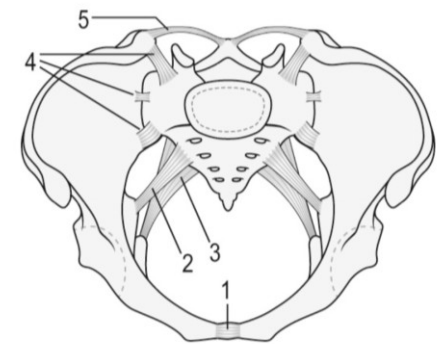
- Pánev – kostní kruh navazující a spojen s páteří
- Poranění pánve - život ohrožující úrazy v akutní fázi
- 3% všech zlomenin u dospělých
- Nízkoenergetické úrazy – výjimečně vyžadují operační řešení
- Vysokoenergetické úrazy pánve - často vyžadují urgentní operační intervenci k záchraně života

Obr. 1

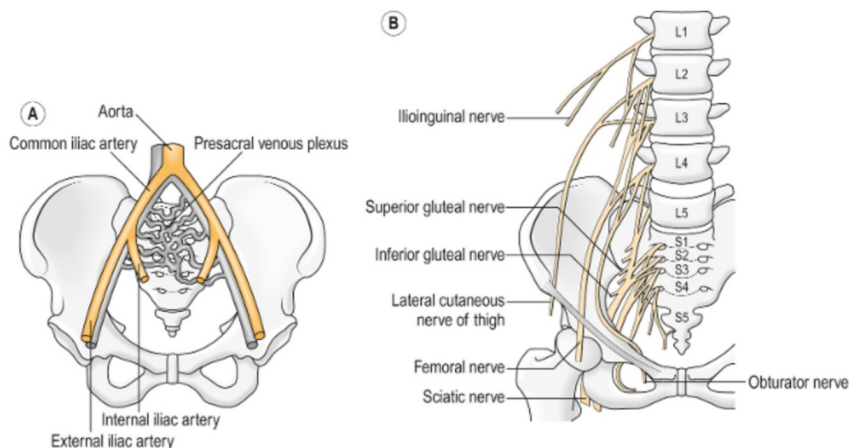
Obr. 2

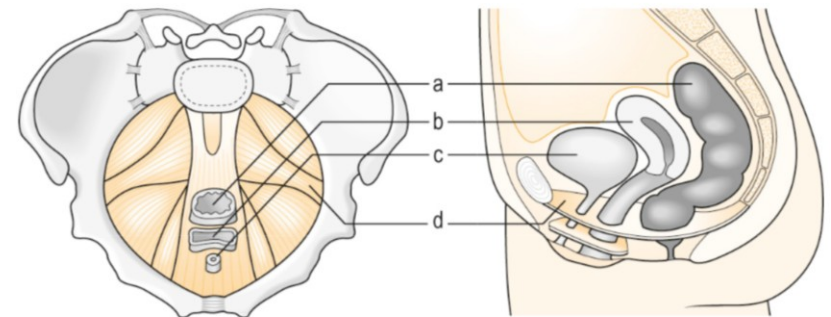
Obr. 3

Pánev - anatomie

- Pánev
- Os illium, ischium, pubis se potkávají a tvoří acetabulum
- Kosti pánve - spojeny fibrokartilaginózními vazy/klouby které tvoří kruh
- Velké nervy, cévy, část GIT, urotraktu a reprodukční orgány se nachází v oblasti pánevního kruhu
- Přerušení pánevního kruhu - spojeno se závažným krvácením, neurologickým deficitem, urogenitálním poraněním and poraněním dolního GIT.

Obr. 4

Obr. 5

Pánev - anamnéza

- Většina pánevních fraktur - způsobena vysokoenergetickým mechanismem
- Nízkoenergetické úrazy u mladých – typicky avulzní fraktury
- Nízkoenergetické úrazy - zlomeniny pánve u starších osob (poranění kyčle, pubických ramének, acetabula)

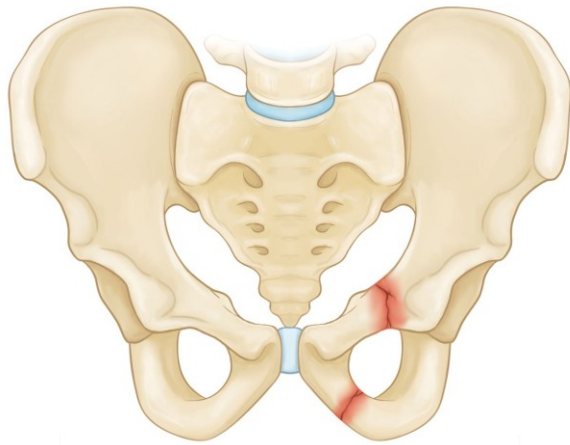
Obr. 6

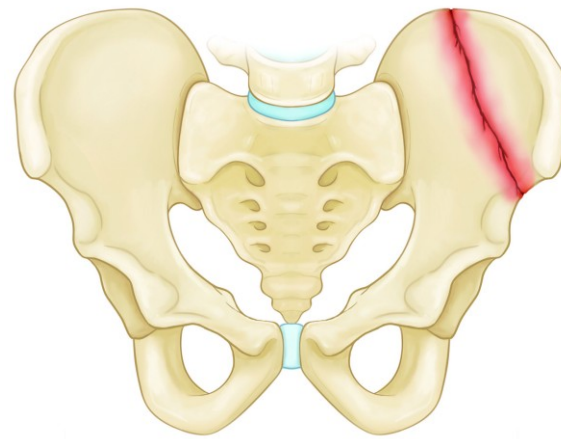
Pánev - vyšetření

Nízkoenergetické trauma

- Velké pohmožděny – jsou raritní
- Jemný pasivní pohyb v kyčli - obvyčně dobře tolerovaný
- Bolest v oblasti třísla/symfýzy
- Provedení neurocirkulačního vyšetření !!!

Obr. 7

Obr. 8

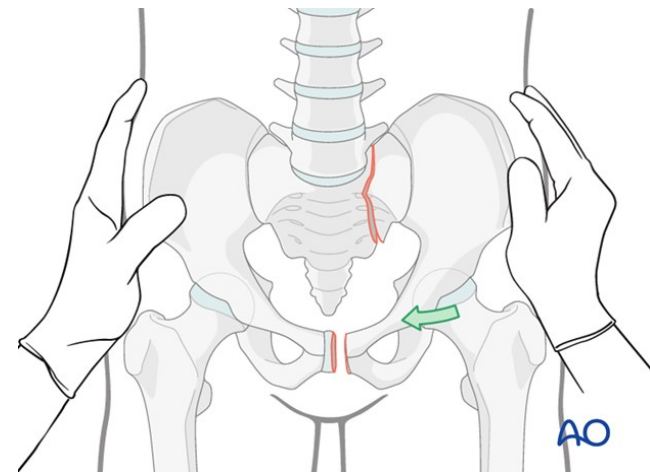
Pánev - vyšetření

Vysokoenergetické trauma

- začínáme s „primary survey“ k vyloučení život ohrožujících poranění
- Pánevní nestabilita - vyšetřujeme tlakem na iliacké lopaty bilaterálně směrem středové linii (nestabilita - rozevírání/pohyb) – jen jedno vyšetření – dále již nevyšetřovat – riziko zhoršení krvácení
- Urgentní stabilizace – kontrola krvácení (C) – pánevní pás
- CAVE – neurovaskulární/abdominální/uretrální poranění

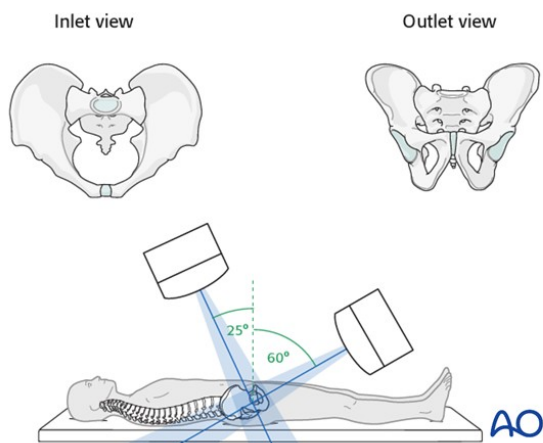
Obr. 9

Obr. 10

Pánev - zobrazovací metody

- Tři rtg projekce – komplexní zhodnocení pánevního kruhu – AP, inlet, outlet projekce
- Vysokoenergetické trauma + rtg páteře + FAST + CT (hlava a krční páteř)
- V praxi - u většiny pacientů s vysokoenergetickým poraněním po „primary survey“ provádíme celotělové CT s kontrastem pokud není pacient zcela nestabilní
- Arteriální krvácení – leak (angioembolizace),
- Měchýř/uretrální ruptura - Uretro/cystogram

Obr. 11

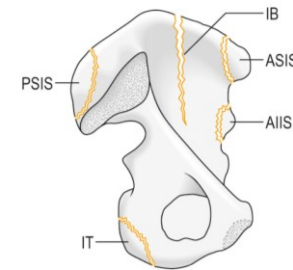
Obr. 12

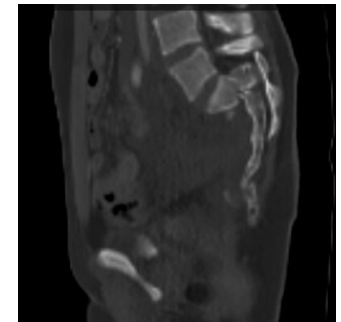
Obr. 13

Pánev – klasifikace poranění

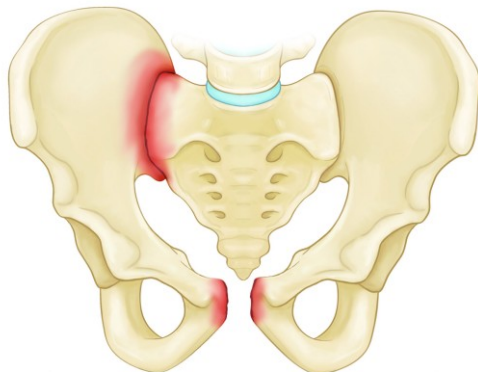
- Anterior posterior compression (APC) poranění
- Lateral compression (LC) poranění
- Vertical shear (VS) poranění
- Combined mechanism (CM) poranění
- Avulzní fraktury/zlomeniny raméněk
- Sakrální/kokcygeální fraktury

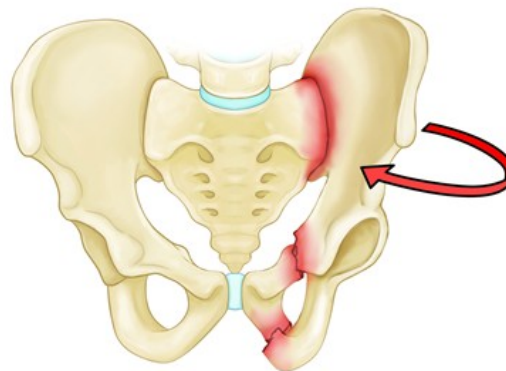
Obr. 14

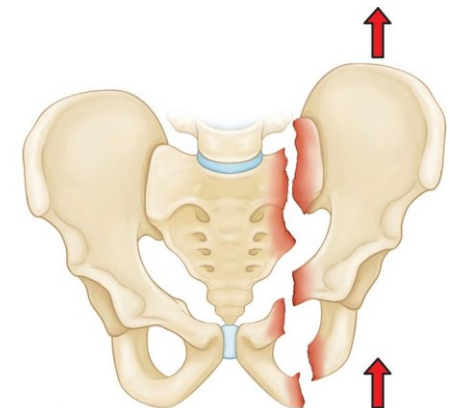
Obr. 15

Obr. 16

Obr. 17

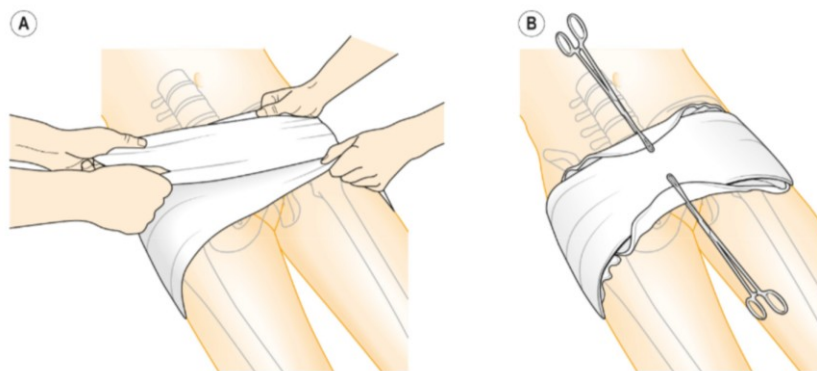
Obr. 18

Pelvis - UP manažment

- Nestabilní pánevní poranění zřídka kdy izolované (hrudní, abdominální, mozkové ..poranění) – Advanced Trauma Life Support (ATLS) manažment
- Trauma + hemodynamická nestabilita = okamžitá aplikace pánevního pásu (Komprese po celém obvodu je vytvořena v oblasti trochanterů /ne ve výšce iliackých lopat/ pomocí pánevního pásu nebo pomocí prostěradla)
- V případě pacientů, kteří jsou nadále nestabilní i po mechanické stabilizaci - doplnění pánevní tamponády a/nebo angioembolizace

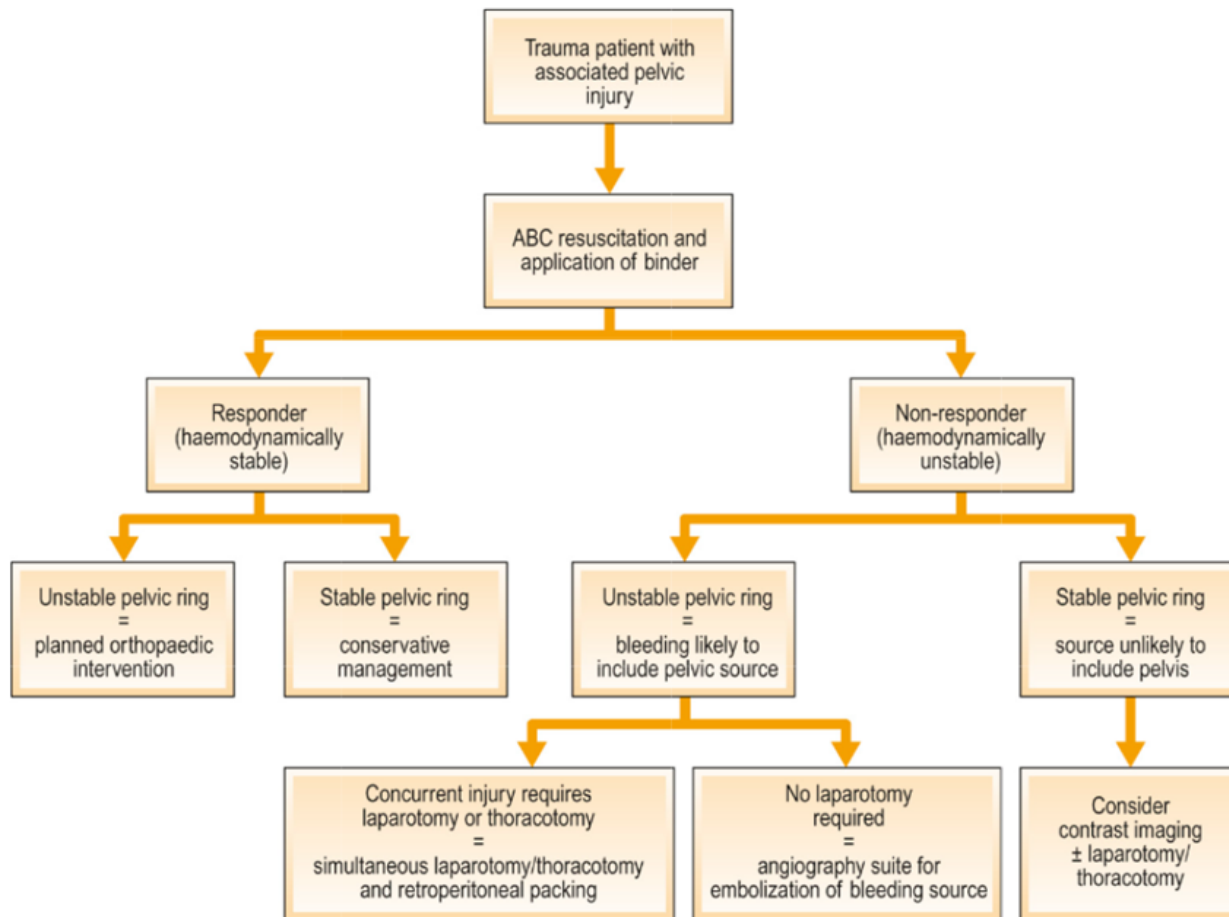

Obr. 19

Obr. 20

Pánev - UP manažment

Pánev - akutní pánevní ošetření

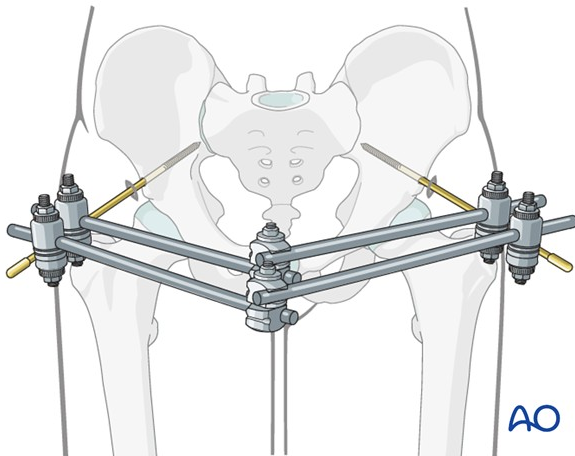
Externí fixace

- indikována k dočasné/definitivní stabilizaci nestabilních poranění pánevního kruhu
- Implantace pinů/konstrukce – iliacké lopaty/supraacetabulárně

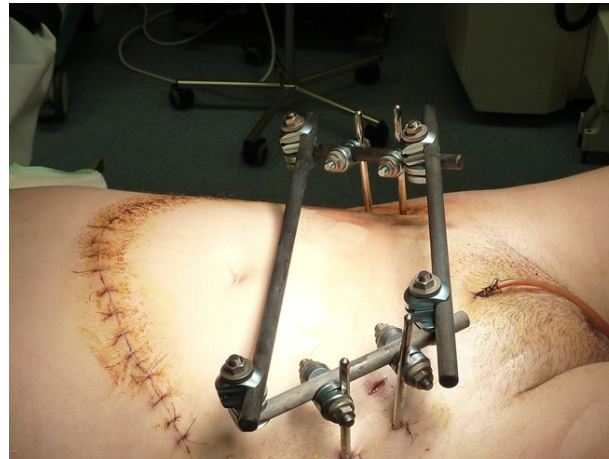
Pánevní svorka

- Nestabilní pánevní kruh bez kominuce v zadním segmentu/mimo místa aplikace pinů

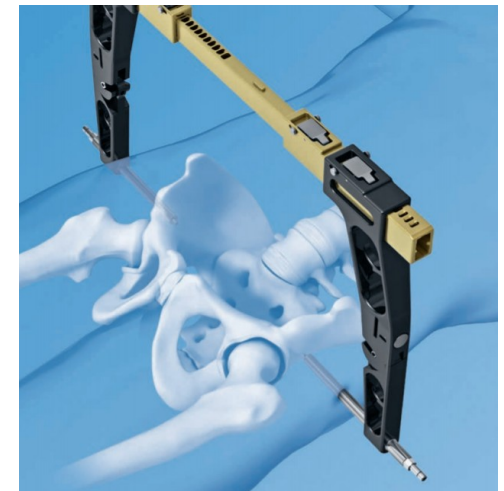
Kliknutím vložíte text.

Obr. 22

Obr. 23

Obr. 24

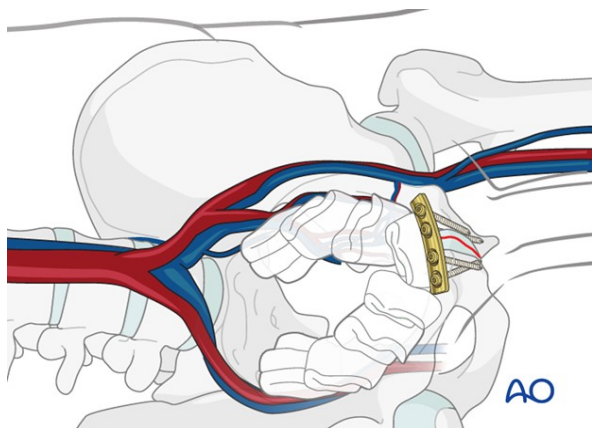
Pánev - akutní pánevní ošetření

Pánevní tamponáda

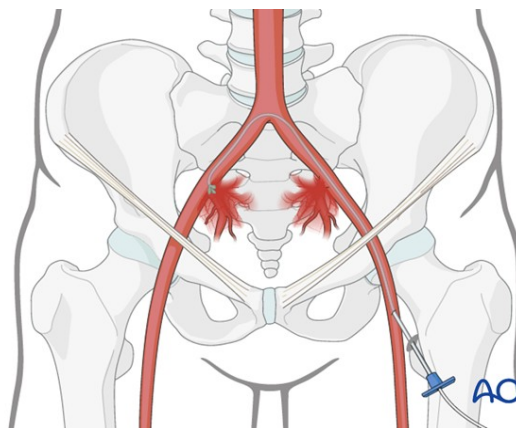
- Pánevní pás, svorka nebo externí fixatér aplikovány k prevenci separaci kostěných fragmentů kruhu – „uzavření kruhu“
- Příčná incize dle Pfannenstiela, peritoneum + jeho obsah mobilizovány mediálně, prostor vyplněn břišními roušky za účelem tamponády krvácení

Angioembolizace

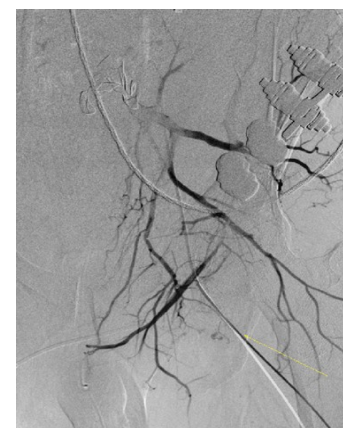
- hemodynamicky nestabilní pacient, obzvlášť při arteriálním krvácení, katétr je zaveden do femorální arterie, místa krvácení jsou identifikována a embolizována

Obr. 25

Obr. 26

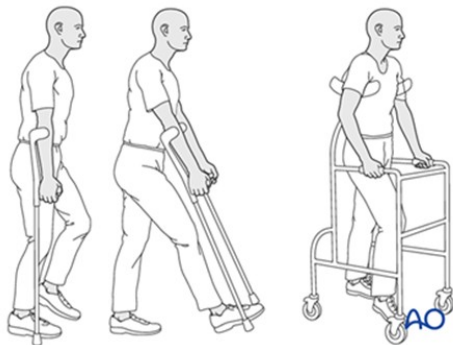
Obr. 27

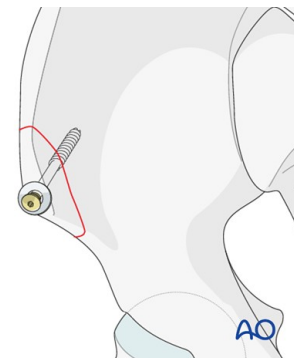
Pánev - léčba

Konzervativní terapie

- Stabilní LC zlomeniny (včetně poranění ramének u starších) – analgezie, fyzioterapie, částečné zatěžování došlapem při chůzi
- Stabilní APC zlomeniny – analgezie, fyzioterapie, částečné zatěžování došlapem při chůzi
- Avulzní fraktury - raritně vyžadující operační intervenci, velké dislokované fragmenty, mladí pacienti – operační terapie

Obr. 28

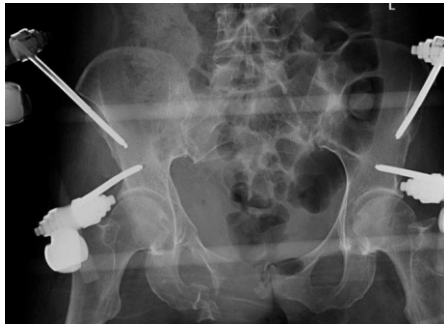

Obr. 29

Pánev - léčba

Operační terapie

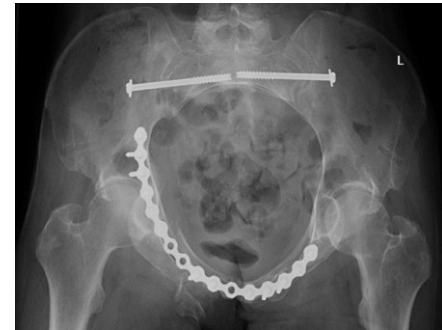
- Nestabilní pacienti - léčení akutně pomocí technik akutní pánevní stabilizace
- Stabilní pacienti - definitivní chirurgické ošetření
- Stabilizační techniky poranění přední části pánevního kruhu

Obr. 30

Obr. 31

Obr. 32

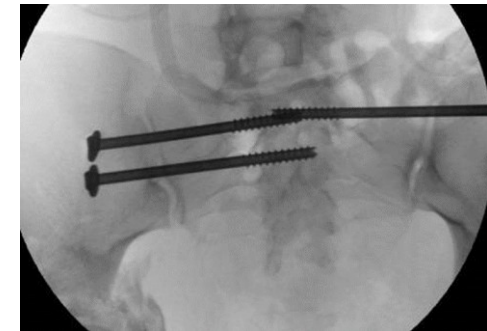
- Stabilizační techniky poranění zadní části pánevního kruhu

Obr. 33

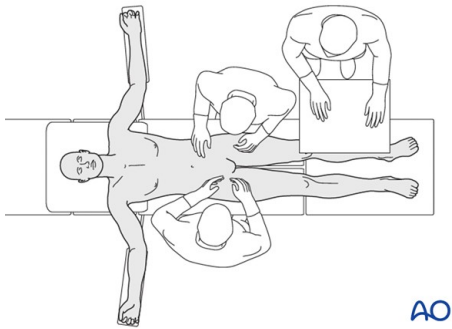
Obr. 34

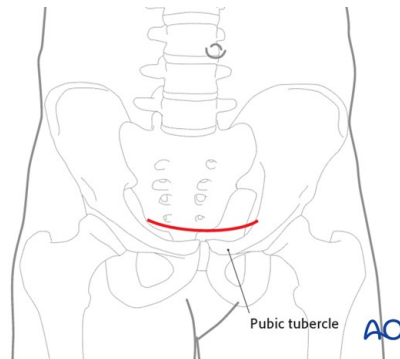
Obr. 35

Pánev - léčba

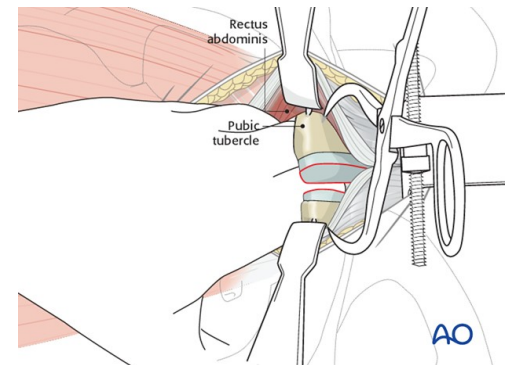
Operační terapie

Obr. 36

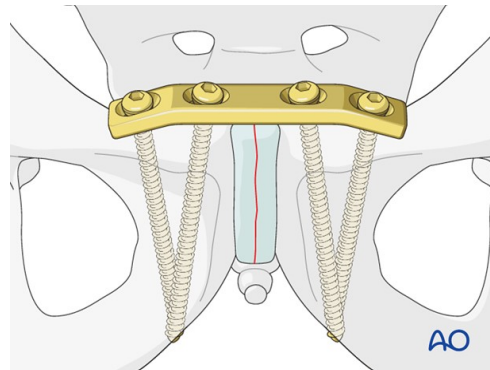
Obr. 37

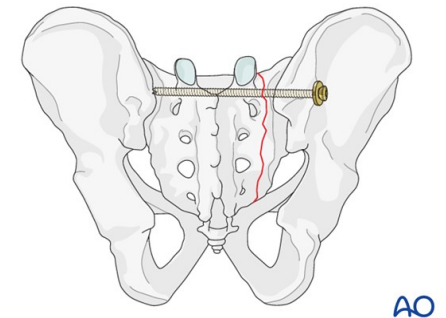
Obr. 38

Obr. 39

Obr. 40

Obr. 41

Pánev - léčba

Pooperační léčba a manažment

- Prevence hluboké žilní trombózy
- Brzká mobilizace a rehabilitace
- Stabilní zlomeniny ramének u starších – rutinně nevyžadují další follow up.
- Limitovaná zátěž do návratu stability/zhojení - 6 - 15 týdnů.
- Radiologické kontroly
- Komplexní fraktury – častokrát režim rhb na lůžku - vozík na delší časové období

Obr. 42

Obr. 43

Obr. 44

Pánev - komplikace

Komplikace	
Časné	Pozdní
Všeobecné <ul style="list-style-type: none"> ☐ Hemoragický šok ☐ SIRS ☐ Pneumonie ☐ Katérová infekce ☐ Hluboká žilní trombóza a plicní embolizace	Dlouhotrvající následky <ul style="list-style-type: none"> ☐ Erektální dysfunkce ☐ Uretrální striktury ☐ Bolesti pánve ☐ Psychologické potíže
Místní <ul style="list-style-type: none"> ☐ Infekce a ranní komplikace ☐ Urogenitální poranění ☐ Neurologické poranění	